

Wiad. entomol.	32 (3) 228–240	Poznań 2013
----------------	----------------	-------------

KRÓTKIE DONIESIENIA

SHORT COMMUNICATIONS

621. Nowe stanowiska rzadko spotykanych w Polsce gatunków kusakowatych (Coleoptera: Staphylinidae)*

New localities of some rare species of rove beetles (Coleoptera: Staphylinidae) in Poland

KEY WORDS: Coleoptera, Staphylinidae, new records, yellow pan trap, Poland.

Podczas dwuletnich badań nad chrząszczami saproksylicznymi w ponad 150-letnich drzewostanach dębowych, udało się odłowić kilka rzadko spotykanych gatunków. Do odłowu stosowano pułapki samolowne w postaci żółtych misek (pułapki Moerickego), które zawieszano w dwóch warstwach drzewostanu: w koronach drzew na wysokości około 20 m (G) oraz w dolnej części drzewostanu na wysokości około 4 m (D). Do konserwacji materiału używano 200 ml roztworu glikolu etylowego z wodą wraz z dodatkiem detergentu.

Aleochara kamila LIKOVSKÝ, 1984: Puszcza Białowieska: Sacharewo ad Hajnówka (UTM: FD74): 2 VII – 29 VII 2009 – 1ex. (G); Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Smoszew ad Krotoszyn (XT72): 28 VI – 28 VII 2010 – 1ex. (D); Wyżyna Małopolska: Góra Puławska ad Puław (EB69): 19 IV – 31 V 2010 – 1ex. (G); Gacki ad Pińczów (DA79): 31 V – 23 VI 2010 – 1ex. (G), 23 VI – 28 VII 2010 – 3exx. (G), 23 VI – 28 VII 2010 – 10 exx. (D), 28 VII – 25 VIII 2010 – 3 exx (D).

W Polsce znany z kilkunastu krain (BURAKOWSKI i in. 1981: Kat. Fauny Pol., XXIII, 8, cz. 3: 1-330). Uważany za gatunek eurytypowy, jednak obserwacje ze środowisk synantropijnych jak i wielu innych mogą dotyczyć trudno odróżnialnych gatunków z grupy *Aleochara sparsa* HEER, 1839. W rzeczywistości część tych doniesień z literatury może odnosić się do innych gatunków, gdyż w zbiorach entomologicznych mylona jest właśnie z *Aleochara sparsa* (dane niepublikowane).

Atheta nidicola (JOHANSEN, 1914): Puszcza Białowieska: Sacharewo ad Hajnówka (UTM: FD74): 2 VII – 29 VII 2009 – 1ex. (G), 29 VII – 2 IX 2009 – 1 ex. (G), 21 VI – 26 VII 2010 – 1 ex. (D), 26 VII – 23 VIII 2010 – 3 exx. (G); Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Smoszew ad Krotoszyn (XT72): 31 V – 28 VI 2010 – 1ex. (G), 28 VI – 28 VII 2010 – 1 ex. (G).

W Polsce znany jest jedynie z jednego stanowiska na Pojezierzu Pomorskim. Gatunek związany z gniazdami ptasimi, w których prawdopodobnie odżywia się martwymi szczątkami organicznymi (SMOLEŃSKI 1995: Wiad. entomol., 14 (4): 201-202). Nowy dla Puszczy Białowieskiej i Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej.

Hesperus rufipennis (GRAVENHORST, 1802): Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Smoszew ad Krotoszyn (XT72): 22 IV – 25 V 2009 – 1 ex. (G); Wyżyna Małopolska: Góra

Puławska ad Puławy (EB69): 29 IV – 3 VI 2009 – 4 exx. (D), 19 IV – 31 V 2010 – 1 ex. (D), 19 IV – 31 V 2010 – 1 ex. (G), 31 V – 23 VI 2010 – 1 ex. (D).

Na przestrzeni ostatnich 30 lat wykazywany jedynie z Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej, Podlasia, Gór Świętokrzyskich, Wyżyny Lubelskiej oraz ostatnio z Sudetów Zachodnich (MAZUR 2010: Wiad. entomol., **29** (Supl.): 65-71) i Wyżyny Małopolskiej (BYK i in. 2013: Studia i Mat. CEPL, **2** (35): 82-128). Gatunek ten preferuje rozległe próchnowiska, szczególnie w miejscach nasłonecznionych, tj. luźne drzewostany czy samotne stare drzewa. Często znajdowany był w próchnowiskach drzew rosnących w starych parkach, w których prowadzone systematycznie konserwacje doprowadziły do zmniejszenia jego populacji (obserwacje własne).

Ischnoglossa obscura WUNDERLE, 1990: Puszcza Białowieska: Sacharewo ad Hajnówka (UTM: FD74): 28 IV – 24 V 2010 – 1ex. (G).

Niedawno wykazany z Polski, z Pojezierza Pomorskiego (PLEWA, JAWORSKI 2011: Trzecie Dni Różn. Biol., LKP Lasy Warcińsko-Polanowskie, Polanów: 11-20), a ostatnio z Wyżyny Małopolskiej (BYK i in. 2013: Studia i Mat. CEPL, **2** (35): 82-128). Gatunek związany ze środowiskiem podkorowym i próchnowiskami drzew liściastych. Przypuszczalnie nie jest gatunkiem rzadkim, lecz trudnym do odróżnienia od *Ischnoglossa prolixa* (GRAVENHORST, 1802). Poprawną determinację tych gatunków, umożliwia klucz zawarty w rewizji środkowoeuropejskich gatunków z rodzaju *Ischnoglossa* (WUNDERLE 1990: Ent. Blätter, **86** (1-2): 51-68). Nowy dla Puszczy Białowieskiej.

Phyllodrepa puberula BERNHAUER, 1903: Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Smoszew ad Krotoszyn (XT72): 22 VII – 27 VIII 2009 – 1 ex. (D), 31 V – 28 VI 2010 – 1 ex. (G).

W Polsce jest bardzo rzadkim gatunkiem, znanym z Dolnego Śląska oraz z Puszczy Białowieskiej. Można go spotkać jedynie w gniazdach ptaków lub podobnych środowiskach, nawet synantropijnych tj. gołębniki czy kurniki (BURAKOWSKI i in. 1979: Kat. Fauny Pol., XXIII, **6**, cz. 1: 1-310). Nowy dla Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej.

Quedius dilatatus (FABRICIUS, 1787): Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Smoszew ad Krotoszyn (XT72): 24 VI – 22 VII 2009 – 1 ex. (D); Wyżyna Małopolska: Góra Puławska ad Puławy (EB69): 27 VII – 24 VIII 2009 – 1 ex. (D); Gacki ad Pińczów (DA79): 28 VII – 25 VIII 2010 – 2 exx. (D); Puszcza Białowieska: Sacharewo ad Hajnówka (UTM: FD74): 21 VI – 26 VII 2010 – 18 exx. (D).

Szczegółowe występowanie tego charakterystycznego kusaka zawarto w pracy (KONWERSKIEGO i in. 2010: Chrońmy Przyr. Ojcz., **66** (2): 111-115). Nowy dla Wyżyny Małopolskiej i Puszczy Białowieskiej.

Quedius fulgidus (FABRICIUS, 1793): Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Smoszew ad Krotoszyn (XT72): 22 VII – 27 VIII 2009 – 1ex. (G).

Ostatnio wykazany z Wyżyny Małopolskiej (MOKRZYCKI i in. 2013: Studia i Mat. CEPL, **2** (35): 48-81), natomiast pozostałe dane o występowaniu tego gatunku w Polsce pochodzą z końca lat osiemdziesiątych ubiegłego wieku (BURAKOWSKI i in. 1980: Kat. Fauny Pol., XXIII, **7**, cz. 2: 1-272). *Q. fulgidus* jest gatunkiem kosmopolitycznym, który żyje zarówno w środowisku naturalnym jak i synantropijnym. Z powyższego znaleziska wynika, że jest nadal składnikiem entomofauny leśnej Polski. Nowy dla Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej.

Quedius invreae GRIDELLI, 1924: Wyżyna Małopolska: Góra Puławska ad Puławę (EB69): 29 VI – 27 VII 2009 – 2 exx. (G); Podlasie: Ruchenka ad Węgrów (ED70): 2 VII – 29 VII 2009 – 1 ex. (G), 29 VII – 2 IX 2009 – 1 ex. (G).

W ostatnich latach w Polsce obserwuje się zwiększanie liczby stanowisk tego gatunku. W Katalogu Fauny Polski wykazany był jedynie z Babiej Góry w Beskidzie Zachodnim (BURAKOWSKI i in. 1980: *ibid.*). Od tego czasu podawany był jeszcze z 6 krain, przy czym po raz ostatni z Gór Świętokrzyskich (MOKRZYCKI 2007: [W:] BOROWSKI J. i MAZUR S. (red.): *Waloryzacja ekosystemów leśnych Gór Świętokrzyskich metodą zooindykacyjną*. Wyd. SGGW, Warszawa: 148-193). Nowy dla Wyżyny Małopolskiej i Podlasia.

* Badania sfinansowane zostały z tematu nr: 24 03 01 przez Instytut Badawczy Leśnictwa w Sękocinie Starym

Radosław PLEWA, Zakład Ochrony Lasu IBL, Sękocin Stary
Andrzej MELKE, Kalisz

622. Nowe stanowiska *Brachygluta klimshi* HOLDHAUS, 1902 (Coleoptera: Staphylinidae: Pselaphinae) w Polsce

New records of *Brachygluta klimshi* HOLDHAUS, 1902 (Coleoptera: Staphylinidae: Pselaphinae) in Poland

KEY WORDS: Coleoptera, Staphylinidae, Pselaphinae, *Brachygluta klimshi*, new records, SE Poland.

Brachygluta klimshi HOLDHAUS, 1902 to rzadki gatunek górski, zasiedlający Alpy i Karpaty. Niedawno wykazany jako nowy dla fauny Polski z Bieszczadów, ze stanowiska w Ustrzykach Górnych (KUBISZ, JAŁOSZYŃSKI 2009: *Wiad. entomol.*, 28 (2): 83-90). Marnik ten jest na brzegach rzek i potoków, w lasach i zaroślach lęgowych, gdzie zasiedla ściółkę i detrytus na namuliskach.

Poniżej podano dwa nowe stanowiska *B. klimshi* zlokalizowane na Pogórzu Dynowskim w Beskidzie Wschodnim:

- Krzemienna ad Dynów (EA80), 2 IV 2010, ok. 30 ♂♂, 25 ♀♀, leg. D. TWARDY, coll. L. BOROWIEC, P. JAŁOSZYŃSKI, D. TWARDY
- Witryłów ad Dynów (EA80), 13 X 2010, 1 ♂, 4 ♀♀, wysiane ze ściółki zebranej pod wierzbą na brzegu Sanu, leg. et coll. D. TWARDY

Pierwsze stanowisko zasługuje na uwagę ze względu na liczbę stwierdzonych osobników – łącznie zaobserwowano ponad 100 exx. Omawiany gatunek wysiewany był w łęgu wierzbowym na brzegu rzeki San. Chrząszcze przebywały gromadnie w ściółce u podstawy pni wierzbowych, pojedynczo w szczelinach korowiny w odziomkowej części drzew oraz pod luźną korą martwych, stojących pni (do wysokości około 2 metrów). W okresie wegetacyjnym rozproszyły się w terenie i odławiane były pojedynczo. Razem z *B. klimshi* licznie występował inny przedstawiciel rodzaju – *B. sinuata* (AUBÉ, 1833). Teren ten regularnie zalewany jest przez rzekę, a wymienione wyżej stanowiska dzieli odległość około 4 km.

Brachygluta klimshi jest gatunkiem nowym dla Beskidu Wschodniego.

Serdecznie dziękuję Panu prof. Lechowi BOROWCOWI za okazaną pomoc i Panu dr. hab. Pawłowi JAŁOSZYŃSKIEMU za weryfikację oznaczenia.

Dariusz TWARDY, Brzozów